

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

РАБОТА СЪС СЕМЕЙСТВА В РИСК

1. Семейно центриран подход

Работата със семействата е основана на два основни подхода:

- Подход, ориентиран към нуждите.
- Семейно центриран подход

Подход, ориентиран към нуждите

В тази теория силна позиция и централна роля по отношение на грижата за децата и самите тях имат родителите. Основното е, че когато родителите могат да се справят със своята собствена ситуация, грижата е по-ефективна.

Семейно центриран подход

В множество публикации (Allen et al., 1998; Bolt, 2006; Institute for Family-Centered Care, 2006; Law et al., 2003; Rosenbaum, King, Law, King, & Evans, 1998) се идентифицират някои основни характеристики на семейно центрираната практика:

- Заявката на родителите е в центъра. Нуждите на родителите са важни като отправна (стартова) точка.
- Съвместна работа между родителите и социалния работник.
- Два вида компетентност: Социалният работник и родителите носят заедно отговорност по време на целия работен процес и всеки участва със своя собствен опит и умения. Участие на семейството: семействата са насърчавани и подкрепяни за участие в грижата и вземане на решения на избрано от тях ниво.
- Отношенията на родителите с децата им се базират основно на техния собствен опит. Социалният работник трябва да подчертава и да акцентира върху силните страни родителите.
- Семейството взема всички решения: семействата участват за постигане на консенсус по отношение на предоставянето на услугата.
- Споделяне на информация: социалните работници комуникират и споделят пълна и обективна информация с клиентите и семействата, така че тя да бъде разбираема и полезна.
- Достъпност на услугата: възможности за участие, образователни програми за родителски умения с цел оптимално приложимо ниво за повторно събиране на семейството.

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

Семейно центрираният подход се фокусира върху честните отношения между родителите и техните деца. Семейната история е важна. Проблемът на един член на семейството не е само негов, а засяга цялото семейство.

- Вниманието е насочено към цялото семейство.
- Подкрепата съответства на жизнената среда на семейството.
- Подкрепата трябва да се предоставя там, където семейството живее, в неговото обкръжение.
- Подкрепата трябва да се предоставя на цялото семейство. Социалният работник разглежда взаимодействието между членовете на семейството.
- Принцип на социално включване.
- Подкрепата се фокусира върху подобряването на позитивните форми на взаимодействие.

Промяна на парадигмата от фокусирана към детето към фокусирана към семейството (Източник: Garfat, 2001; Hansen & Ainsworth, 1983)

	Фокусирана към детето	Семейно фокусирана
Дефиниране на клиента и местоположение на проблема	Детето	Семейната система
Възприемане на родителя	Без значение, „врагът“, родителска некомпетентност	Личност/индивид като част от системата
Цел на контакта	Обвиняващ, обмен на информация	Сътрудничество, връзка, интервенция във всекидневния живот
Роля на членовете на семейството	Няма, случаен посетител	Клиент, съ-помагач, включен във всекидневното вземане на решения
Роля на възпитателя/социалния работник	Заместител на родителя, контрол, защита на детето от родителите	Интервениращ семейството: участие, работа на терен, подкрепа

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

Местоположение на услугите	Няма услуги за родителите	У дома, в общността и в програмата
-----------------------------------	---------------------------	------------------------------------

Какво означава променящата се роля на родителите - в грижата, за персонала и за организацията?

Какво трябва да се направи за персонала и за организацията за постигане на промяна?

- **Инвестиране в методически инструменти за семейно центрирана работа.**

Промяна на дейности, така че да са фокусирани към семейството:

- Родителите да се включат в процеса на грижа (като даване на първоначална информация, домашни посещения преди влизане в институция, запознаване на семейството групата, участие в обсъждането на плана за грижа, родителите да обмислят подхода, родителите да избират конкретни проблеми и цели, по които да се работи);
- Родителите да бъдат включени в резидентната група – контакт с родителите по телефона, поемане на отговорност от родителите (напр. купуване на дрехи), присъствие на родителите в дневните дейности на групата (като хранене);
- Постоянна подкрепа на родителите за отглеждане на техните деца – посещения в дома докато детето е в институцията, срещи на родители и тематични срещи, групи/училище за родители, домашно видео обучение и семейни разговори.
- **Инвестиране в методическа подкрепа на персонала**

Това означава инвестиране в дейността и нагласите на персонала. Целият персонал трябва да има позитивна нагласа към семейно центрирания начин на работа. Усилията са насочени към това професионалистите да не правят нещата вместо родителите, а заедно с родителите. Проучванията показват, че професионалистите и родителите имат различия: напр. при провеждането на разговор - професионалистите считат, че са провели разговор с родителя, а родителите считат че са провели разговор за отглеждане на децата им. Става ясно, че професионалистите не са дали достатъчно ясно обяснение затова, какво правят и не са направили това в диалог с родителя.

Практиците трябва да се замислят повече върху своите собствени действия, върху избора на думите си, как провеждат разговор с родителя, да признаят съпротивата и да дават информация на разбираем език или да провеждат интервизия помежду си.

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

- **Инвестиране в ясна комуникация**

Това означава, че практиците трябва да работят открито, споделяйки информация, за да дават яснота на родителите при информирането и вземането на решения заедно с родителите и да уточняват какви са очакванията от усилията на родителите. Трябва да е ясно кой каква отговорност има – детето, родителите, възпитателя и подкрепящия родителите. Важни са общата формулировка на проблема и подхода за решаването му.

- **Инвестиране в ясна визия за участието на родителите и децата в грижата.**

Какво трябва да бъде направено: да се обучават родителите на умения и да участват в живота на групата, така че с течение на времето да намерят собствения си начин да се грижат за детето. Когато организацията има ясни очаквания за работата с родителите, то тя лесно ще се изясни. Визията на организацията е водеща за работата на практиците. Визията за участието на родителите се подкрепя от всички практикуващи. Всеки в организациите трябва да работи под мотото на родителското участие. Начинът на вдигане на телефона, изборът на думи в писмената информация, комуникативните умения на практиците, настаняването в резидентната група са важни за това, как родителите приемат дейността.

- **Инвестиране в обратна връзка чрез измерване на обратната връзка от клиентите**

Организацията получава информация за дейността си чрез допитване до клиентите. Особено важна е тя по отношение на това, дали клиентът смята, че получава услуга така както е описана в наръчника. Смятат ли родителите, че са посрещнати добре в институцията, имат ли чувството, че могат да мислят заедно с вас, имат ли чувство, че могат да коментират сериозни въпроси и т. н. Реакциите на родителите могат да бъдат показателни за степента им на удовлетвореност от грижата. Тогава мениджърите могат да се запитат „Познаваме ли реакциите на родителите“, „Можем ли да обясним реакциите на родителите?“, „Какви могат да бъдат действията за подобрение?“.

2. ОЦЕНКА НА СЛУЧАЙ

Детето, неговото състояние и проблеми могат да бъдат правилно разбрани само в контекста на средата, в която расте - семейна, общностна и културна. Ключът към това разбиране е в оценката на самото дете, на семейството /на родителите и на семейството като цяло/ и неговите ресурси. Оценката има за цел установяване на онези области на трудности, проблеми и рискове, както и на тези, където семейството функционира добре, и които са положителни за развитието на детето. Професионалиста трябва да си задава

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

въпроса: *“Каква връзка има разговорът, с членовете на семейството с нашата служба и конкретният проблем на семейството?”*

Вниманието при изготвяне на оценка са насочени към три области:

- потребностите, свързани с развитието на детето;
- капацитета на родителите адекватно да задоволяват тези потребности;
- факторите на роднинския кръг и средата.

Начина на взаимодействие на тези групи фактори следва да бъдат анализирани, за да се получи картината на неудовлетворените нужди на детето.

Оценка на родители

- Данни за клиента;
- Защо идва клиента – повод и насочване /описание на субективното мнение на социалния работник и заявеното от клиента/;
- Конкретна заявка на клиента /история на сегашните проблеми/;
- Лична и социална история;
- Поведение по време на интервюто;
- Нужди – видове стрес, от какъв вид и от къде идват /напр. безработица, битови проблеми, здравни или емоционални проблеми, деца със специфични нужди.../ - социалният работник партнира да ги назоват;
- Предишни опити за справяне и стратегии за справяне;
- Връзка между детето и родителя /напр. говорят ли си, справят ли се с детето си, кога си ляга.../;
- Основни грижи /напр. осигуряване на физиологичните потребности на детето и необходимите здравни грижи и стоматологична помощ.../;
- Морал, мироглед /напр. бие ли си детето, нудисти ли са, къде спи детето.../;
- Умения за справяне в живота /напр. грижат ли се за себе си, справят ли се с домакинството, мият ли си зъбите, събуват ли си обувките.../;
- Гарантиране на сигурността /напр. осигуряване на адекватна закрила на детето; разбиране на рисковете и опасностите в дома и извън него.../.

Децата и техните семейства трябва да бъдат разглеждани като отделни личности с индивидуални нужди и възможности. Особено важно е децата да получат възможност да изразят своите желания и чувства, своето виждане за положението си и да участват във вземането на решенията, които пряко ги засягат. Това е свързано с правото им да

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

бъдат включени и да се зачете мнението им по въпроси, които имат пряко отражение върху техният живот.

Оценка на дете

- Оценка на физическото състояние /напр. начин на развитие за възрастта си, хранене, външен вид.../;
- Емоционално и поведенческо развитие /напр. темперамент, емоционални и комуникативни способности, способност за адаптиране към промени, хоби, интереси.../;
- Основни житейски умения /напр. облекло, тоалет, лична хигиена.../;
- Идентичност /отнася се до самооценката, положително чувства за индивидуалност, принадлежност към семейството, връстниците, обществото.../;
- Семейни и социални отношения /напр. отношения с родителите, братя, сестри, приятели, връстници.../;
- Справяне в училище /напр. отношение с съучениците си, успех, поведенчески контрол, възможност да прави и поддържа контакти с приятели.../.

Когато дете се чувства изоставено, се наблюдава един от трите примера:

1. измислят се митове*, за да обяснят изоставянето /*митовете са новите значения, давани на събития или действия, за да отвлечат вниманието от това, което наистина се случва/.
2. обясняват се причините за изоставянето, но те са неразбираеми за детето и будят срам у него.
3. казва му се, че не може да изразява чувствата си от изоставянето - обикновено страх, болка /тъга/ и гняв.

И трите взаимодействия са насочени към потискане на истинските чувства у детето, които представляват сърцевината на неговата личност.

Оценка на семейството

- Отношения в семейството /напр. брачни, родителски взаимоотношения; как семейството се справя с конфликтите, тонът, всички ли си имат стая.../;
- История и функциониране на семейството /напр. брой членове в домакинството и отношението им към детето, значителни промени в живота на

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

семейството, отношенията между сибилингите и влиянието му върху детето, отношение между разделените родители.../;

- Роднински кръг /кой влиза в този кръг, според детето и според родителите, близки, познати, съседи, какво е тяхното участие и значение за семейството.../;
- Жилище, работа, доходи.

Върху родителският капацитет влияние оказва положението на родители, борещи се да отгледат децата си в бедни условия или на такива, които разполагат с подкрепата на роднините си.

Оценка на общността

- Позиция на семейството /напр. степен на социална интеграция/изолация на семейството, как са приети, колко приятели, роднини живеят наоколо, участие в социални мрежи и значението, което семейството отдава на всички тези отношения.../;
- Ресурси в общността /наличие и достъпност/.

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

3 . Техники за работа с родители

3.1. Разговор

Всеки разговор притежава следната рамка:

- Тема на разговор
- Цел
- Участници
- Място на провеждане
- Време/ продължителност
- Протичане
- Направени договорки

Правила при водене на разговор с родители

- Накарайте родителите или другите членове на семейството да се чувстват свободно в началото (чрез кратки отпускащи разговори).
- Говорете с тих и приятелски глас.
- Показвайте любопитство, като задавате въпроси.
- Бъдете съпричастни с чувствата на родителите или другите членове на семейството.
- Бъдете позитивни.
- Не бъдете критични и не обвинявайте.
- Давайте съвети с позитивен характер. Говорете в пожелателен смисъл, а не в заповеден.
- Позволявайте на родителите да имат контрол, например – възможността да насочат разговора в друга посока.
- Не използвайте въпросителната частица „защо“, а напримерКак се случи това? Какво доведе до това.....?
- Заменяйте насочващите въпроси.
- Говорете кратко.
- Не осъждайте миналото.

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

- Говорете за себе си, не за другите.
- Не се опитвайте да четете мисли.
- Говорете директно, не с недомлъвки и заобикалки.
- Не използвайте трикове за спорене, а отправяйте ясни послания.
- Използвайте позитивна критика в разговорите. Говорете в пожелателна форма, а не в заповедна.
- Говорете конкретно вместо двусмислено или неясно.
- Не използвайте въпросителната частица „защо“.

Използване на правилни въпроси в разговора

Много е важно социалният работник да е с широко отворени очи и уши, когато родителите говорят. Проучванията показват, че родителите са склонни да сътрудничат, когато са чути.

Слушането е най-важната компетенция на социалния работник. Слушането означава повече от това да чуеш нещо, което някой е казал. Слушането е реакция на казаните думи. Реакцията на слушането е задаването на въпроси. Социалният работник задава въпроси, защото има нужда от информация. Този начин на получаване на информация се нарича *активно слушане*.

Активно слушане

Видове въпроси, свързани с активното слушане:

Отворени въпроси:

Отворените въпроси започват с какво, как, къде, кога и защо. Отворените въпроси подканят човека да говори и да казва повече. Помага да се разберат чувствата и очакванията на другия.

Пример:

- *Какво мислиш за тази идея?*
- *Как вървят нещата в семейството?*
- *Каж ми какво точно се случи?*

Затворени въпроси:

Затворените въпроси ограничават отговорите на другия. Това са въпроси, чиито отговори са „да“ или „не“.

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

Примери:

- *Съгласен ли си?*
- *Разбра ли какво детето може да очаква тук, в институцията?*

Друг вид затворени въпроси са такива, които дават възможност за избор:

- *Чай или кафе предпочиташ?*

Насочващи въпроси:

За предпочитане е да избягвате използването на този тип въпроси. Насочващите въпроси предполагат твърдение или ценностна оценка. Често отговорът на клиента е социално желателен и не е честен.

Пример:

- *Не мислиш ли, че е ужасно, че твоите родители са се развели?*

По-добре е да попитате:

- *Какво си мислеше, когато твоите родители се разведах?*

Продължавайте да задавате въпроси:

Важно е социалният работник да продължава да задава въпроси, когато има нещо неясно. Може да търсите различни видове информация:

- За изясняване (*Не съм сигурен дали те разбрах добре. Би ли обяснил отново?*)
- За допълнителна информация (*Би ли ми казал повече за това?*)
- За даване на примери (*Можеш ли да ми дадеш пример за поведението на сина ти?*)
- За уверяване (*Дали разбрах добре, че няма да дойдеш следващия път?*)
- За изясняване на свързаност с нещо друго (*Чух те да казваш, че крещиш на детето си. Дали крещенето започна когато загуби работата си?*)
- За мнение (*Какво мислиш за нашата уговорка?*)

Методи за продължаване на задаването на въпроси:

Повторение на ключовите думи. Когато повтаряте важни значими думи, които родителите използват, това е покана да се каже повече. Когато правите това, клиентите изпитват уважение.

Майката казва: *Най-после успех да си почина след толкова много усилия.* Социалният работник повтаря думата „усилия“.

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

Повторение на въпрос или разяснение. Понякога социалният работник трябва да повтаря въпросите, когато родителите са объркани или не са чули въпросите.

Невербално поддържане на питането. Социалните работници могат да използват кратки вметки като: *Да, да; Ок; Именно; Точно така* и т.н. А добре познатото „мхм“ може да бъде много окуражаващо и да казва повече на родителите.

Преразказ. След преразказа социалният работник дава обратна връзка на клиента за нещата, които току що е казал. Може да се използват кратки забележки, например *„Не сте доволен от поведението на детето.“*

Реакция на невербалното поведение. Социалният работник пита: *„Как мина в къщи с децата миналата седмица?“* Майката дава знак (прави гримаса). Социалният работник казва: *„Виждам, че давате знак.“*

Отразяване на чувство

Във всеки разговор с клиент социалният работник трябва да обръща внимание на съдържанието (информацията) и на чувството (емоциите). Отразяването на чувство означава повторение на емоционалното съдържание на думите на клиента в разговора. За да се отрази чувството на клиента, е особено важно да се обръща внимание на невербалната комуникация. Клиентка може да говори за това, че детето ѝ е в приемна грижа и че не го посещава. Социалният работник ще види, че тя е разстроена и ще каже: *„Звучиш ми разстроена, когато говориш за детето си“*. Това е отразяване на чувството пред клиента. Много си прилича с перифразирането, но се фокусира на нивото на чувствата. Това е също един от начините да се демонстрира емпатия към клиента.

Обобщение

Когато резюмирате какво сте чули, давате структура на разговора. По този начин проверявате дали сте разбрали добре всичко, което сте чули. Социалният работник е и ролеви модел в разговора. Обобщавайки показвате, че сте чули всичко правилно. Доброто обобщение е кратко и ориентирано към същността.

Невербално поведение

Родителите също забелязват невербалното поведение на социалния работник. Следното невербално поведение се цени от родителите:

- Контакт с очи
- Реч, разбираема за клиентите
- Кимане с глава понякога, в зависимост дали сте разбрали клиента

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

- Използване на жестове от време на време
- Тихо говорене
- Леко навеждане към клиента като демонстрация на интерес
- Сядане в близост до клиента
- Докосване от време на време

3.2. При проблемни ситуации на семействата

Разговорите за решаване на проблеми са организирани в пет етапа или фази. Всеки разговор трябва да бъде организиран по този прост начин, въпреки че времето, прекарано в даден етап е различно при различните случаи. При първи разговор повече време може да се прекара на етап 1 - „изграждане на доверие“, отколкото в последващите разговори. Важно е отново да се затвърждава нивото на постигнатото доверие във всеки разговор. Това са етапи и те се надграждат един над друг. Няма ясни разграничения между тях, но трябва да има плавни преходи. Въпреки че клиентът и социалният работник могат да достигнат даден етап, може да се наложи да се върнат на предишния, за да разяснят или уточнят разбирането си. Например, когато се започне с търсенето на решения (етап 4), може да стане ясно, че не е установено ясно разбиране за проблема. Може да се наложи да се върнат на етап 2 - „идентифициране на проблема“, за да се разясни истинския проблем.

При всеки от разговорите с клиента се надгражда над предишния. След като се разреши един проблем, се появяват други. Може да се наложи да се работи с някои хора 10 - 12 сесии, за да се разреши един проблем. Всеки разговор разделя „големия“ проблем на по-малки. Това е същността при разрешаване на проблема и важно умение на социалния работник.

1) Установяване на връзка/структуриране - “здравей”

Този етап или фаза е с цел да се изградят работните взаимоотношения или съюз с клиента, за да може той да се чувства комфортно със социалния работник. Това може да се опише като етап на „изграждане на доверие“. Важно е на този етап да се каже на клиента как ще бъде структуриран разговора. Това ще помогне на клиента да знае поне малко какво да очаква и също какво може и не може да направи социалния работник. Пример: “Ще обсъдим какъв според тебе е проблема ти и ще разгледаме какво ти се иска

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

да се промени. Надявам се, че ще намерим някои решения, които да опиташ още като си тръгнеш днес.”

2) Събиране на данни – определяне на проблема и скритите активи :“Какъв е проблема?”

Този етап или фаза е да открие какви са основните притеснения на клиента, какви са силните му страни, какви са някои от ограниченията му и да се започне да се разработва цел за работа с него.

3) Определяне на резултати – Докъде иска да стигне клиента в разрешаването на проблема? Какво искаш да се случи?

Този етап или фаза е да определи какво клиентът иска да се промени. В каква ситуация му се иска да е? Как ще стоят нещата, ако проблемът се разреши? Каква е идеалната ситуация за клиента? Това помага да се разясни какво очаква клиента и колко е реалистично или нереалистично това? Важно е и клиентът, и социалният работник да имат общи идеи за това, към което иска да работи клиента.

4) Генериране на алтернативни решения - “Какво ще направим по въпроса?”

Този етап или фаза е да се работи към разрешаване проблема на клиента. Клиентът и социалният работник разглеждат много и различни алтернативи и какви са възможностите за разрешаване на проблема. В някои случаи интервенцията може да спре дотук. Клиентът може да се съгласи да се върне въкъщи и да помисли как ще работи по което и да е от тези решения. Въпросът за обсъждане на следващата среща може да е да се определят решенията на проблема и да се започне работа по тях.

Една от целите на този процес на идентифициране на бъдещи резултати и определяне на решения е да се научи клиента какво представлява процеса на разрешаване на проблеми и да го използва и за в бъдеще.

5) Обобщаване и как да осъществяваме плановете - “Ще го направиш ли?”

Този етап или фаза помага на клиента да развие някои стратегии за осъществяване на промени в мислите, чувствата, поведението си в ежедневието. Използването на ролевите игри е полезен инструмент в този етап. Клиентът може да изиграе със социалния работник какво би казал на майка си или други хора, за да се опита да разреши проблема. В следващия разговор е полезно да се разгледа какво е направил клиента да

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

определи нови проблеми и притеснения. Това също е проверка доколко реалистичен е клиентът относно преценката си за проблема, естеството му, ограниченията на клиента, силните му страни и мотивацията му. Може да открие нови гледни точки за себе си, за другите или за проблема.

Интервенция, фокусирана към намиране на решения:

- Фокусирана е върху настоящето
- Фокусът е върху „продължаващи жизнени ситуации.“
- Възприятата и преживяванията са важни
- Насочена е към постигане на цел
- Това е ресурс (или умение за разрешаването на проблем), който да се използва от семейството по време на целия им живот
- Набляга се на това да се помогне на семейството да промени рамката, в която вижда проблема си, като се използва информация, като например доказателства за минали периоди без този проблем с цел да се опише желан резултат
- Идентифицират се безпроблемните моменти и се обобщават, за да се намери бъдещо безпроблемно функциониране

Въпроси, чрез които се стига до решение:

1. Въпроси за появила се промяна преди интервюто. Понякога възникват промени в периода между момента, в който хората сасе обадили да си запишат час, и тяхната първа сесия. „Какво сте забелязали, че е различно, откакто за пръв път се свързахте с нас?“
2. Въпроси за намиране на изключения:
 - Какво е различно в случаите, когато проблемът не се проявява?“
 - „Как успяхте да постигнете това (минал успех като изключение)?“
 - “Трудно е да се прекратят взаимоотношенията с насилник! Как успяхте да го напуснете? Сигурно сте силна жена?
 - Казвате, че вашият син е извън контрол, но въпреки това, успяхте да го доведете да ме види. Как стана това?
 - „Каква е разликата, когато нещата вървят добре?“
 - Какво от нещата, които се случват сега, бихте искали да продължат така?“
 - “Как успяхте (успявате) да оцелеете (да се справите?),,
 - “Когато (а не „ако“) разрешите проблема, как ще го усетите? Какво ще бъде различно?”
 - Имали ли сте подобен проблем в миналото? Как го разрешихте тогава?“

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

- Когато (не „ако“) този проблем се разреши, каква разлика ще забележи Вашият родител, учител, партньор, дете, отговорник по вашия случай, служител по пробацията?
- “Какво искате да промените в момента?”

3. Въпроси, използващи скала: Чрез тях се показва идеята за степенуване и се показва, че клиентът може да има контрол. Поставят се предизвикателства пред мисленето само в „бяло и черно” .

- „Като използвате скалата от 0 до 10, като 0 е най-лошото и 10 най-доброто, как ще се променят нещата, когато се разрешат проблемите, и къде на скалата ще се поставите днес?” ИЛИ
- „Като използвате скалата от 1 до 10, как оценявате тази среща?” Какво бихте направили, за да се качите нагоре по скалата....?”

4. Въпроса за чудото: Това е конструктивен въпрос, който позволява фантазиране; ориентиран е към бъдещето. Не се фокусира върху процеса на промяната, а вместо това се конструира цел. (Целта е да се накара клиента да мисли какво представлява това „10”, когато попитате „по скалата от 0 до 10как оценявате това за вас?”

- Имам един малко странен въпрос.....
- Когато се приберете вкъщи след тази сесия и се върнете към обичайния си начин на живот, лягате си и заспивате...и докато спите, се случва чудо...и проблемите, които са ви довели до тук, са разрешени, ПРОСТО ЕЙ-ТАКА, ИЗВЕДНЪЖ!!!
- Това се случва, докато спите, така че не можете да знаете какво се е случило.
- Когато се събудите, по какво ще разберете, че чудото се е случило?
- Как най-добрият ви приятел, детето ви, съпруга ви ще разбере, че това Ви се е случило? (Изчаквате, оставяте клиента да говори, да мисли, да пресъздаде представите си)....

2.3. Семейно групово конференция

Този модел е семейно-ориентиран подход при, който нуклеарното и разширено семейство на детето започва да работи отрано със социалните работници. Този модел произхожда от Нова Зеландия и е базиран на практика на племето маори и след това е използван и от други страни, включително Англия и Уелс, Холандия, Дания, Швеция, Израел и САЩ.

Проект „Регионална мрежа за социална кохезия“, Code: 16.5.2.001
Финансиран по Програма Interreg V-A Румъния-България

Семейно-груповата конференция е структурирана така, че родители и деца да могат да изкажат пълноценно мнението по въпроси, които ги засягат и да изработят свой план. Ролята на специалистите е да дадат информация на семейството, за закона, с който трябва да се съобразят и за възможностите да подкрепят, които могат да ползват.

Има 5 основни етапа в Семейно-груповата конференция (СГК):

- Насочване към координатор на СГК (обикновено социален работник) към провеждане на конференцията
- Подготовка от страна на социалния работник, семейството и координатора на СГК за планирането на участници, време и място за провеждане на конференцията, и обсъждане на евентуални проблематични теми или осигуряване на сигурността на участниците
- Конференцията се провежда и минава през три основни фази: споделяне на информация, лично време на семейството и представяне на плана
- Прилагането на изработения от семейството план е продължителен процес и се осъществява с подкрепа от семейството, участници от общността и обществени служби.
- Проследяване на изпълнението на плана от семейството и специалистите ;

По материали на СПСД ФИЦЕ-България, сборник Работа с родители, София, 2013; Tool Kit for Family Centered Social Work Practice. Child Welfare: From Prevention to Protection/Набор от инструменти за ориентирана към семейството социална работа Детско благополучие - от превенция към закрила; Изготвен от Ребека Дейвис, технически консултант по проекта; Save the children UK, Септември 2008.

